

בהמה שיצא?

האם **הך מיעוטא דאבר**, שיצא, **בתר רובא**, אחרי רוב האבר שלא יצא, **שדינן ליה**, האם הוא נמשך אחריו, **והא**, והרי רוב האבר, **לא נפקא ליה**, לא יצא, ולכן גם מיעוט האבר שכן יצא נחשב כאילו הוא עדיין בפנים. ונמצא שאין כאן רוב בהמה שיצאה לחוץ.

או דלמא, בתר רובא דבהמה שדינן, מושכים אנו את מיעוט האבר שיצא אחר רוב הבהמה שיצא. וכיון שרוב הבהמה יצא, גם מיעוט האבר נחשב שיצא. ויש לנו כאן רוב בהמה שיצאה החוצה.

ונפקא מינה לענין המתעסקין ביציאה, האם נטמאו כבר. כו אם אנו מחשיכים את הבהמה כמי שיצאה רובה, נטמאים המתעסקים בה. ואם אינה נחשבת כיצאת רובה, הם אינם נטמאים.

ואומרת הגמרא: זה **פשיטא**, דלא שבקינן את רובא דבהמה, ודאי אין אנו עוזבים את רוב הבהמה, **ואזלינן בתר רובא דאבר**, אלא, ודאי נחשבת הבהמה כמי שיצאה רובה.

אלא בכך יש להסתפק, באופן שיצא חציו של פר ברוב אבר. והיינו שיצא רק חציו של פר ולא רובו, אך החצי שיצא כולל בתוכו את רוב אחד האברים, ומיעוטו של אותו אבר נמצא יחד עם חצי הפר שנמצא בפנים.

וכאן יש להסתפק, האם **האי מיעוטא** של אותו האבר שנמצא בפנים, **בתר רוב האבר שדינן ליה**, והא נפק ליה, והרי רוב האבר הזה כבר יצא. וממילא נחשב כל האבר כאילו יצא, ונמצא שרוב הבהמה יצאה כבר

או דלמא, הכא נמו, בשר פרים הנשרפים, נמו, לא הניע זמנו לצאת קודם זריקה. ולכן נפסל הבשר ביוצא.

תא שמע: דתני לוי לעיל, גבי אלו שנשרפים בבית הדשן שבהר הבית: פרים הנשרפים שאירע בהן פסול ביציאתן.

ודייקנן: מאי לאו, הא דקתני אירע בהן פסול ביציאתן, היינו פסול יציאה. ושמעין שגם בבשר שטופו חובה לצאת פוסלת בו יציאה קודם זריקה.

ודחינן: לא היה כאן פסול יציאה, אלא פסול טומאה, שנטמא הבשר, ופסול לינה, שלן הבשר כל הלילה.

ולכן אין להביא ראיה מדברי לוי, לא לפסול יציאה ולא לפסול לינה בבשר פרים הנשרפים. כי אם נרצה להביא ראיה לאחד מן הפסולים, נוכל לדחות ולומר שלוי מדבר בפסול האחר, או בפסול טומאה.

בעי רבי אלעזר: פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, שיצאו רובן של הבהמות חוץ לעזרה, ונוצר הרוב באמצעות יציאת מיעוט של אבר אחד מאברי הבהמה, שיצא מיעוט מאותו אבר, אך רוב האבר נשאר בפנים.

דהיינו, שהמיעוט של האבר שיצא, הוא המשלים את המציאות שרוב הבהמה יצאה. [ואילולי יצא אותו מיעוט אבר החוצה, עדיין רוב הבהמה היתה בפנים. ונמצא שמיעוט האבר שיצא עם שאר האברים שיצאו, הוא הגורם להשלמת הרוב] מהו, מה דין הבהמה, האם נחשב הדבר שיצא רובה, או שמא נמשך מיעוט האבר שיצא אחרי רוב האבר שבפנים, ואין כאן רוב

לחוץ.

או דלמא, בתר הבהמה שהאבר מחובר אליה שדינן ליה לאבר. ומיעוט האבר נשאר כמות שהוא בפנים.

[ואף על פי שלא שייך כאן לומר מושכים את האבר אחרי רוב הבהמה, שהרי חציה בפנים וחציה בחוץ, מכל מקום, כיון שהאבר מחובר לכל הבהמה, לא הולכים אחר בתר רוב האבר, אלא מיעוט האבר נשאר כמות שהוא במקומו בפנים].

וכיון שלא מחשיבים את הבהמה כאלו יצאה רובה, הרי אם נטמא הפר, שורפים אותו בפנים, כדין פרים הנשרפים שנטמאו בפנים. וכן אין מטמאין את המתעסקים בה.

ומסקינן: תיקו.

רבה בר רב הונא מתני לה להא בעיא, אי אזלינן בתר רובא, בגברי, באנשים המתעסקים בהוצאת הפרים. והספק הוא במתעסקין בו, בהוצאת הפר, שהיו חמשה בני אדם, ונפקו יצאו מתוכם החוצה תלתא, ופשו להו, ונשאר בפנים תרי גברי.

מאי, האם בתר רוב מתעסקין אזלינן, ולכן, אם היה כבר הפר בחוץ אז אפילו אותם שנים שנשאר בפנים נטמאו, כיון ששלשה מהנושאין, שהם רוב הנושאים, כבר יצאו החוצה.

או דלמא, בתר בהמה דוקא אזלינן לגבי

רוב, שרק אם יצא רוב הבשר נחשב הדבר כאלו יצא כל הבשר. אבל לענין גברי לא אזלינן בתר רובא, ואותם שנים שנשאר בפנים לא נטמאו, כיון שהם אינם נחשבים כמי שיצאו.

ומסקינן: תיקו.

ביאור הסוגיא דלהלן הוא לפי דברי התוס' בד"ה פרים הנשרפים.⁽¹³⁾

בעי רבי אלעזר, פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיצאו, וחזרו, מהו?

דהיינו, זה דבר פשוט, שאם גם האנשים וגם הפרים יצאו, וחזרו אחר כך, שגם האנשים וגם הבגדים טמאים, ולא נטהרו בחזרתם של הפרים לעזרה.

וכל השאלה היא [לאחר שחזרו הפרים], לגבי האנשים האחרים המתעסקין עתה בפנים בהוצאת הפרים בפעם השניה [או אפילו באותם שהוציאו תחילה, אלא שלבשו עתה בגדים אחרים, ומתעסקים פעם נוספת בהוצאת הפרים לעזרה], האם הם מטמאים עתה כדין העוסקים בפרים, אפילו קודם שיצאו הפרים מהעזרה בפעם השניה, או שמא דינם הוא כמתעסקים בפעם הראשונה, שכל זמן שלא יצאו מהעזרה, הם אינם מטמאים.⁽¹⁴⁾

וצדדי הספק הם:

מי אמרינן, כיון דנפקי, היות ויצאו כבר

13. של העוסקים לאחר ההוצאה, האם גם הם מטמאים בגדים, או שרק העוסקים בהוצאה עצמה מטמאים.

14. והוכיח החזון איש [זבחים קמא לט ח]

13. ועיין בליקוטי הלכות שגם הוא ביאר את הסוגיא לפי ביאור התוס'.

14. החפץ חיים ב"ליקוטי הלכות" דן מה דינם

אמר רבינא: ותסברא, וכי סבור אתה לומר שהכל תלוי ביציאת הפר, ולכן יכולים להטמא ביציאתו גם אותם שעדיין לא יצאו?

והא בעינא "וכבס בגדיו, ואחר יבא אל המחנה", **וליצא!** שהרי משמע מלשון הפסוק שהוא מדבר באופן שכבר יצא האיש מחוץ לעזרה. כי אם לא יצא האיש החוצה, לא קרינא ביה "ואחר יבא אל המחנה", וכיון שלא קרינא ביה "ואחר יבא אל המחנה", לא קרינא ביה גם "וכבס בגדיו". ומשמע שכל היכא שלא יצאו האנשים החוצה, לא נטמאו האנשים, ואינם צריכים לכבס בגדיהם לטהרם.

ולכן אותם אחרונים שלא יצאו, לא נטמאו. ורק הראשונים שיצאו נטמאו. ואם כן, גם כבעיא של רבי אלעזר, הרי אותם אנשים שלא יצאו מעולם עם הפרים, או אם לבשו האנשים הקודמים בגדים אחרים, ודאי שלא נטמאו.

ומבארין: **אלא רבי אלעזר, היכי בעי לה,** באיזה אופן הוא הסתפק?

כגון הנקיטי לה בבקולסי, במקלות. כגון שיצאו הפרים וחזרו לפנים, ובאו אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה, והתחילו לעסוק בהוצאת הפרים שבתוך העזרה החוצה באמצעות מקלות.

והספק הוא, כיון שהפרים יצאו כבר, והאנשים הללו עומדים בחוץ, חשיב הדבר

הפרים בפעם הראשונה מחוץ לעזרה, **איטמו להו,** נטמאים המתעסקים אפילו קודם שיצאו מהעזרה, כי היות וכבר יצאו הפרים קודם לכן, נחשב הדבר כאלו הם מתעסקים בפרים שיצאו חוץ לעזרה, אפילו כשהם עתה בעזרה.

או דלמא, כיון דהדור, שחזרו הפרים חזרה לפנים, הדור. ומעתה הם נחשבים כאילו לא יצאו מעיקרא. ולכן, עד שהם לא ייצאו מחוץ לעזרה, הם לא ייטמאו את המתעסקים בהם.

אמר רב אבא בר מומל, תא שמע. ממה ששינינו במשנה: **היו סובליו אותן נושאים** את הפרים הנשרפים **במוטות.**

יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה, והאחרונים לא יצאו. הרי הראשונים שיצאו חוץ לחומת העזרה, **מטמאין בגדים.** והאחרונים, **אינן מטמאין בגדים, עד שיצאו.**

ומדייק רב אבא בר מומל: **ואי סלקא דעתך כיון דנפקו להו הפרים קודם לכן,** אם החזירום, **איטמו** המתעסקים בהוצאתם עתה בפעם השניה, אף על פי שהמתעסקים השניים עדיין לא יצאו, ומשום שהוצאת הפרים היא הקובעת ולא יציאת האנשים המתעסקים, אם כן, גם בשעת ההוצאה הראשונה של הפר, כיון שיצאו הפרים, הרי מעתה צריכים להטמא כל המתעסקים בהם, ואפילו הנך **דאיכא בגואי,** העוסקים בהוצאה הנמצאים עדיין בפנים, **נמי ליטמאו!?**

העוסקים בפנים אחרי שהחזרו, והרי מה שהם בפנים לא יכול להיות עדיף מאם היו בחוץ אחר

מלשון הגמרא כאן שגם הם מטמאים, שהרי כל השאלה ביצאו וחזרו מהו, היא לגבי דין

אבל שעיר המשתלח אינו מטמא אוכלים ומשקים מפני שהוא חי, וכל דבר שהוא חי אינו מטמא כלל. (17)

והוינן בה: בשלמא לרבי מאיר, הסובר ששעיר המשתלח מטמא אפילו כשהוא חי, היינו טעמא, דסבירא ליה כדתנא דבי רבי ישמעאל.

דתנא דבי רבי ישמעאל, נאמר בפרשת טומאת אוכלים, שאין האוכל נעשה ראוי לקבלת טומאה ללא "הכשר מים", שנאמר "וכי יפול מנבלתם [של השרצים] על כל זרע זרוע אשר יזרע, טהור הוא".

ודרשינן, מה כמו זרעים, שאין סופן לטמא טומאה חמורה, דהיינו, שהזרעים הנטמאים משרץ [או אפילו ממת] אינם יכולים לטמא אדם וכלים אלא רק אוכלים או משקים אחרים, (18) צריכין הזרעים "הכשר" לקבלת טומאה, דהיינו, נתינת מים ומגע שרץ,

כאלו מוציין את הפרים מפתח העזרה ולחוץ, ויטמאו אף על פי שעוד לא יצאו הפרים החוצה. או שמא נחשב הדבר כאילו לא יצאו הפרים מעולם לחוץ, וטהורים הם, כיון שעוד לא יצאו הפרים עכשיו החוצה.

תנו רבנן: השורף פרה אדומה, והשורף פרים הנשרפין, והמשלח את השעיר המשתלח, והמוציין את הפרים הנשרפים אל מחוץ לעזרה, מטמא בגדיהם. (15)

והן עצמן, פרים, פרה אדומה ושעיר המשתלח עצמן, הנוגע בהן בלי להתעסק בהן, אינן מטמאין בגדיהם. (16)

אבל מטמאין בשר הפרים הנשרפים ופרה אדומה, וכן השעיר המשתלח [על אף שהוא חי!] אוכלין ומשקין הנוגעים בהן, דברי רבי מאיר, וכפי שיבואר טעמו להלן.

וחכמים אומרים: רק פרה ופרים שנשרפו, מטמאין אוכלין ומשקין.

שהם מטמאים את המתעסקים בהם, גזירת הכתוב היא. כתבי הגר"ז

17. האחרונים דנו בשאלה מדוע בעל חי אינו נטמא, האם בגלל שהוא אינו נחשב לאוכל או שעצם היותו חי שוללת ממנו את האפשרות להטמא, שהרי מצינו שבן פקועה, שאינו צריך כלל שחיטה, וכן דגים שאינם צריכים שחיטה, אינם מקבלים טומאה. עיין בקהלות יעקב לסדר טהרות סימן נב שהביא ראיות לכאן ולכאן מדברי הראשונים, וכן בקהלות יעקב לזבחים, שהביא את דבריהם ודן בהם, וכן בספר אשר לשלמה [תנינא סימן ט].

18. רש"י במסכת חולין קכא ב, כתב: זרעים [דהיינו, מיני אוכלים] אינם נעשים אב הטומאה

ההוצאה, ומוכח שהעוסקים בחוץ מטמאים, ועיין בדבריו שדייק עוד מהלשון "יצאו אלו ואלו טמאים".

15. פרה אדומה — נאמר בה "והשורף אותה, יכבס בגדיו".

פרים הנשרפין [פר כהן משיח ופר העדה], למדנו לעיל בדף פג א מדברי הכתוב שהם נשרפים.

פר יום הכפורים — בהדיא נאמר "והשורף אותם, יכבס בגדיו".

שעיר המשתלח — בהדיא נאמר "והמשלח את השעיר, יכבס בגדיו".

16. הם עצמם אין בהם כל טומאה, ולכן אינם מטמאים את האדם והכלים הנוגעים בהם, ומה

ומבלעדיה הם אינם נטמאים.

בהם, הם אינן צריכין הכשר.

אף כל שאר אוכלין, שאין סופן ליטמא טומאה חמורה, שהרי אוכלים ומשקים לעולם אינם נעשים אב הטומאה, ואינם יכולים לטמא אדם וכלים, צריכין הכשר לקבלת טומאה. (19)

יצתה מכלל זה, של הצורך בהכשר לקבלת טומאה, **נבלת עוף טהור, כיון שפופה ליטמא טומאה חמורה, שהרי נבלת עוף טהור, בהיותה בבית הבליעה, מטמאה היא את האדם האוכל אותה בטומאה חמורה של אב הטומאה, עד שמטמא האדם האוכל אותה את בגדיו שהוא לבוש בהם, לכן אין היא צריכה הכשר, לא הכשר מים ולא הכשר מגע בשרץ, אלא היא מטמאה אוכלים ומשקים הנוגעים בה אפילו בלי שקיבלה נבלת העוף הטהור הכשר מים ומבלי שנגעה בשרץ.** (20)

והוא הדין לפרה אדומה ופרים הנשרפין ושעיר המשתלח, כיון שסופן לטמא טומאה חמורה את האדם והבגדים של המתעסקין

ושעיר המשתלח מטמא אפילו מחיים, אף על פי שסתם בעל חי בעלמא אינו מטמא. כי מי שסופו לטמא טומאה חמורה, מטמא אוכלים ומשקים אפילו מחיים, ואפילו כשלא הוכשר לקבל טומאה, שלא באו עליו מים, ואפילו שלא נטמא מדבר אחר, אלא דינו שיטמא טומאה עצמית קלה, לטמא אוכלין ומשקין, כיון שסופו לטמא טומאה חמורה, את העוסקין בו.

אלא לרבנן, הסוברים ששעיר המשתלח אינו מטמא, תיקשי, הרי ממה נפשך: אי אית להו הך דתנא דבי רבי ישמעאל, דכל שסופו לטמא טומאה חמורה לא צריך הכשר, אפילו שעיר המשתלח נמי לטמא מחיים.

ואי לית להו דתנא דבי רבי ישמעאל, אפילו פרה ופרים מנלן שמטמאים? שהרי הם עצמם טהורים, ולא נאמרה טומאה אלא רק למתעסקים בהן.

ומשינין: **כי אתא רב דימי מארץ ישראל**

הם מטמאים טומאה קלה. והם מטמאים אוכלים ומשקים אפילו אם לא הוכשרו לקבל טומאה. ואילו השעיר המשתלח, מטמא טומאת אוכלים לפי רבי מאיר אפילו בעודו חי, על אף שבעלי חיים בכל מקום אינם מטמאים אלא לאחר מותם.

20. **רש"י כאן [בד"ה צריכין הכשר] מגדיר "הכשר טומאה" שהוא "דבר המכשירן לקבל טומאה, כגון נתינת מים ומגע שרץ". ובמסכת נדה נב ביאר רש"י את דברי הגמרא שנבלת עוף טהור לא צריכה הכשר: לא שום הכשר ירידת טומאה, לא הכשר מים, ולא הכשר שרץ.**

עולמית, ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות הטומאה, ואינם נעשים אב הטומאה לטמא אדם וכלים [שיכולים להטמא אך ורק מאב הטומאה]. ולגבי לטמא אוכלים, יתכן ויש להם דרגה של אב הטומאה לגבי לטמא אוכלים אחרים בדרגה של ראשון לטומאה [עיינן רש"י ותוס' בסוגיית רבי חנינא סגן הכהנים בסוף פרק ראשון של מסכת פסחים].

19. אבל המתעסקים בפרה אדומה ובהוצאת פרים הנשרפים ובשילוח השעיר ביום הכיפורים, כיון שסופם לטמא טומאה חמורה את האדם המתעסק בהם ואת הבגדים שלו, הרי כבר מעתה

שנשחטה, ופרים הנשרפים שהם לאחר שחיטה, שהם ראויים לקבלת טומאה וסופן לטמא טומאה חמורה, לכן הם מטמאים כבר עתה, מאליהם, טומאת אוכלין, שהיא טומאה קלה. אבל בעלי חיים, שאינם ראויים בעלמא לטומאה, שהרי לא מצינו בבהמות בעלי חיים שיהיו מטמאין, לא מועיל זה שסופן לטמא טומאה חמורה, כיון שהם בכלל לא ראויים לקבלת טומאה. ולכן, שעיר המשתלח, שהוא חי עדיין, אינו מטמא טומאת אוכלין כשהוא חי.

בעי רבי אלעזר, פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, מהו שיטמאו אוכלין ומשקין בהיותם עוד בפנים בעזרה, כבחויין, כמו

לבבל, אמר: אמרי במערבא, אמרו בארץ ישראל, שגם רבנן סוברים כמו תנא דבי רבי ישמעאל, אלא שהם סבורים שכך הוא ביאור דבריו של תנא דבי רבי ישמעאל:

א. כל דבר שאין סופו לטמא טומאה חמורה, צריכין הכשר טומאה ממקום אחר, שיגע בשרץ או בנבילה, ולא שיטמא מאליו.

ב. אבל, מי שסופו לטמא טומאה חמורה, אין צריך ליגע בטומאה, אלא טמא הוא מאליו.⁽²¹⁾

אך יחד עם זאת, הוא צריך להיות דבר הראוי לטומאה. ולכן, רק פרה אדומה לאחר

כתב שנבלת עוף טהור מטמאה את עצמה לגבי שתטמא אוכלים אחרים בטומאת אוכלים. ועיין גם בכתבי הגרי"ז, שנבלת עוף טהור יש בה טומאת אוכלים מצד סופה לטמא את האוכל אותה, ומה שהיא מטמאה מעתה את האוכלים אין בו כל חידוש, שהרי היא עצמה טמאה בטומאת אוכלים, מה שאין כן פרה ופרים הנשרפים, שאין בהם כלל טומאת אוכלים, ומה שהם מטמאים אחרים בטומאת אוכלים חידוש הוא, שאף על פי שאין בהם עצמם טומאת אוכלים מטמאים הם אחרים טומאת אוכלים. ועיין ברש"ש כאן שביאר ששיטת רש"י והרמב"ם היא שגם בסופו לטמא טומאה חמורה יש צורך בהכשר מים, רק אין צורך במגע שרץ. ובספר אשר לשלמה [תנינא סימן ע] ביאר זאת לפי הסברו של החינוך שהכשר מים הוא בגדר גמר מלאכת האוכל, לפי שדרך בני אדם בקצת פירות וירקות להדיחם מעפר טרם שאוכלים אותם, לכן קבעה התורה שכל דבר מאכל לא ייחשב שנגמרה מלאכתו, ואינו נחשב אוכל בלי הכשר מים.

21. כך מבאר רש"י.

אך הרמב"ם [אבות הטומאות ג ב] מחלק, שרק נבלת עוף טהור נחשבת כמי שסופה לטמא טמאה חמורה עד שאינה צריכה הכשר כלל, אך פרה אדומה ופרים הנשרפים צריכים [לרבנן, שהלכה כמותם] מגע טומאה כדי שיוכלו לטמא. וכדבריו גם סובר רבינו תם [הובאו דבריו בשיטה מקובצת בבא קמא עז א, ובעוד ראשונים], שפרה אדומה צריכה לקבל טומאה ממקום אחר, ואינה נחשבת כמי שסופה לטמא טומאה חמורה כיון שהיא אינה מטמאה אלא את העוסקים בה.

ומבאר הקהילות יעקב, שהחילוק הוא, לפי שנבלת עוף טהור מעתיקה את הטומאה שבה לאדם האוכל אותה, ולכן היא נחשבת טמאה אפילו כשהיא לא בבית הבליעה כדי לטמא אוכלים. אך פרה אדומה ופרים הנשרפים אין בהם כל טומאה עצמית, ורק גזירת הכתוב היא שהעוסקים בהם נטמאים, ולכן לא מחשיבים אותם רבנן כמי ש"סופם לטמא טומאה חמורה". ועיין בלשון החזו"ן איש כאן, שבתוך דבריו

שמטמאים הם טומאת אוכלים לאחר שהוצאו אל מחוץ לעזרה, מדין סופם לטמא טומאה חמורה את המתעסקים בהוצאתם לחוץ.

וצדדי הספק הם:

האם **מחוסר יציאה** לחוץ לעזרה, חשיב **כמחוסר מעשה**. והואיל ועדיין לא נעשה בהם המעשה של הוצאתם לחוץ, לא הגיעו עדיין הפרים למצב של "סופם לטמא טומאה חמורה" את המתעסקים בהם עד שיצאו לחוץ, ולכן הם לא מטמאין גם טומאה קלה בהיותם בפנים.

או עובדת היותם של הפרים בפנים **לא** חשיב כ"מחוסר מעשה", והואיל וסופן לטמא טומאה חמורה את העוסקים בהוצאתם, לכשיצאו, הרי הם מטמאין כבר עכשיו טומאה קלה, את האוכלים והמשקים, על אף בהיותם בפנים.

בתר דבעיא, אחר שהסתפק רבי אלעזר, הדר, חזר רבי אלעזר ופשוט את ספיקו.

מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמו, ולכן אין הפרים הנשרפים מטמאין טומאת אוכלין עד

שיצאו.

בעא מיניה רבי אבא בר ממל מרבי חייה בר אבא, נבלת עוף טהור, שאינה מטמאה טומאה חמורה אלא כשהיא נמצאת בבית הבליעה, **לרבי מאיר**, הסובר שכל דבר שסופו לטמא טומאה חמורה מטמא מאליו טומאה קלה אפילו אם הוא דבר שאינו ראוי לקבלת טומאה עתה [כמו שעיר המשתלח בעודנו חי], **מהו שתטמא** נבלת עוף טהור בשיעור כזית [שהוא השיעור שבו מטמאה נבלת עוף טהור את האדם האוכלה בהיותה בבית הבליעה] אוכלים ומשקים הנוגעים בה לפני שאכלה האדם? (22)

ומבאר הגמרא: במקום **דמחא** שמונחת נבלת עוף טהור על **ארעא**, דהיינו, כאשר מונח כזית מנבלת עוף טהור על הארץ, **לא תיבעי לך** שלא מטמאת טומאת אוכלין, לפי שאין כאן עדיין את המצב של "סופה לטמא טומאה חמורה", שהרי יתכן כי אותו כזית לא יכנס לעולם לבית הבליעה של אדם.

וכמו כן, במקום **דנקיט**, שמחזיק האדם את הכזית נבלת עוף טהור **בפומיה**, בתוך פיו, **לא תיבעי לך**, שאז ודאי מטמא אותו כזית את האוכלים האחרים שנמצאים בתוך פיו

ועיין בספר **אשר לשלמה** [תנינא סימן סט] שדן מדוע לא הסתפקה הגמרא גם לפי רבנן בשיעור כביצה.

והביא את דברי הגרי"ז, שלפי רבנן, בכביצה אין שום ספק לגמרא שאין חסרון של מחוסר מעשה, ופשיטא שהיא **תטמא**, וכן פשיטא שימנו בה ראשון ושני, כיון שלנבלת עוף טהור בשיעור כביצה יש **טומאה עצמית** של טומאת אוכלים לכל דיניה.

22. אך לרבנן אין ספק, שודאי אין כזית יכול לטמא, כיון ששיעור כזית אינו ראוי לקבל טומאת אוכלין אלא רק כביצה, ולפיהם לא מהני מה שסופו של הכזית נבלת עוף טהור לטמא טומאה חמורה את האדם האוכלו ואת בגדיו בהיותו בבית הבליעה. כי בדבר שאינו ראוי לקבלת טומאה, לא אמרינן את הכלל של רבי ישמעאל שדבר אשר סופו לטמא טומאה חמורה מטמא טומאה קלה בלי הכשר.

ולא של מגע שרץ, אלא מאליה היא מטמאה, הואיל וסופה לטמא טומאה חמורה.

ומטמאה טומאת אוכלין בכביצה. שאם נגע כשעור ביצה ממנה באוכלים טהורים, נטמאו הם.

ומדייקת הגמרא: **מאי לאו,** הא דקתני "מטמאה טומאת אוכלים בכביצה", שהיא סתם משנה, בשיטת רבי מאיר היא.

והיינו, מדקתני צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר, בהכרח שמדובר באופן שנקיט לה לכביצה בידו. כי אם מדובר שהכביצה נבלת עוף טהור מונחת על הארץ, מדוע היא אינה צריכה הכשר בגלל שסופה לטמא טומאה חמורה בהיותה בבית הבליעה? והרי מנין לנו שסופה לטמא טומאה חמורה, אולי היא כלל לא תגיע לבית הבליעה.

ואם מדובר באופן שהכביצה נבלת עוף טהור כבר מונחת בפיו, מדוע היא צריכה מחשבה לאוכלין. והרי בכך שהיא נמצאת בתוך פיו, אין לך מחשבת אוכלין גדולה מזו.

אלא בהכרח, מדובר באופן שהיא מונחת בידו, ולכן בעינין מחשבה לאוכלה. ומכל

בטומאת אוכלים הקלה. שהרי כיון שנמצא הכזית נבלה בתוך פיו של אדם, הוא במצב של "סופו לטמא טומאה חמורה", ובודאי הוא מטמא טומאת אוכלין, שהיא טומאה קלה.

כי תיבעי לך, היכא דנקיט ליה להאי כזית בידיה. והספק הוא: האם מחוסר קריבה לפיו כמחוסר מעשה דמי. ואם כן, לא נחשב עתה הכזית כ"סופו לטמא טומאה חמורה", ולכן אינו מטמא טומאת אוכלין.

או לא כמחוסר מעשה דמי, ומטמא הוא עתה טומאת אוכלין.

אמר ליה: מחוסר קריבה, לאו כמחוסר מעשה דמי, ומטמא הוא במצב שכזה טומאת אוכלין.

איתיביה מהמשנה בריש מסכת טהרות [פרק א א]: **שלשה עשר דברים נאמרו בנבלת עוף טהור, וזה אחר מהן:**

צריכה מחשבה לייעדה לאכילה, ורק על ידי מחשבה שכזו היא טמא מאליה אוכלין ומשקין, משום שרק במחשבה שכזאת סופה לטמא טומאה חמורה.⁽²³⁾

ואין צריכה הכשר. לא של נתינת מים עליה,

טומאה חמורה" נחשב מצב של מחוסר מעשה של קריבה.

23. ויש מבארים, צריכה מחשבה להצטרף פחות מכזית ממנה לפחות מכביצה אוכלין כדי להשלים לכביצה אוכלים. ועל ידי זה הכביצה אוכלים תקבל טומאת אוכלין על ידי מגע בשרץ. עיין רש"י

וכל ספק הגמרא הוא רק בכזית, ולרבי מאיר, כיון שבכזית אין טומאת אוכלים עצמית, הרי יש לדון לפי רבי מאיר, הסובר שהשעיר המשתלח מטמא על אף שהוא חי ואין בו טומאה עצמית, האם גם כזית נבלת עוף טהור [שאיין בה טומאה עצמית] טמא כאשר יש בה חסרון קריבה, כשהשאלה היא באיזה מצב של "סופו לטמא